

דף כג.

עין משפט א.ב. הרמב"ם הל' פרה אדומה פט"ו ה"ד

מי חטאת שנפלו לתוכן מי מעין ז או מי מקוה או מי פרות. אם רב מי חטאת מטמאין במשא. ואם רב מי פרות אין מטמאין. מחצה למחצה מטמאין. אפר פרה שנתערב באפר מקלה וקדש בכלן אם היה הרב אפר פרה מטמאין במי נדה. ואם היה הרב אפר מקלה אין מטמאין במגע אבל מטמאין במשא:

עין משפט ג. הרמב"ם הל' שאר אבות הטומאה פ"א הי"ז

נבלה שנתערבה בשחוטה ח אם רב מן השחוטה בטלה הנבלה בשחוטה ואין הכל מטמא במגע. אבל אם נשא

ז. כסף משנה: מי חטאת שנפלו לתוכן מי מעיין וכו'. תוספתא פ"ח ומסיים בה בין כך ובין כך פסול להזות [מהן] והשמיטו רבינו לפי שסמך על מ"ש בפרק תשיעי: וכתב הר"י קורקוס ז"ל וק"ל שהרי כבר נתבאר דמי חטאת שנפסלו פרחו לה טומאת התורה מינייהו ולכך נוגע בהם טהור לחטאת והכא קתני מטמאים במשא ומשמע טומאה גמורה ככל מי חטאת ואין לומר דמיעוטא לא מטמא אלא מדרבנן דהא נתערב מים סתמא כתב בסמוך ועוד דשתת מהם בהמה שכתב לדעתו משום תערובת הרוק הוא והוי כל שהו ואפשר לומר כי מה שטהרנו לחטאת היינו במגע אבל במשא כיון שנושא אותם והם מי חטאת ואע"פ שנתערב בהם כל שהוא ונפסלו מפני שנמצאת טבילת האזוב חציה מן הפסול ואנן בטבילה בעינן שיעור מ"מ כשנושא כולם הרי נושא מי חטאת שיעור הזאה ולכך מטמאים במשא ולא במגע ועדיין אינו נוח לי עכ"ל: אפר פרה שנתערב באפר מקלה וכו'. פ"ט דפרה אפר כשר שנתערב באפר מקלה הולכין אחר הרוב לטמא. ומ"ש אבל מטמאים במשא. בפ"ג דבכורות עלה כ"ג:

ח. כסף משנה: נבלה שנתערבה בשחוטה וכו'. בפרק ג' דבכורות עלה כ"ג תני רבי חייא נבילה ושחוטה בטילות זו בזו וכו' אמר רבי יוסי בר חנינא טהור מלטמא במגע אבל מטמא במשא ופירש"י טעמא דמטמא במשא דהא מ"מ הטומאה נשא ובפרק הקומץ עלה

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

כ"ג אמר רב חסדא נבילה בטילה בשחוטה שא"א לשחוטה שתיעשה נבילה ושחוטה אינה בטילה נבילה שאפשר לנבילה שתיעשה שחוטה דלכי מסרחא פרחא טומאתה ורבי חנינא אמר איפכא ובעי עלה אליבא דמאן אי אליבא דרבנן הא אמרי מין במינו בטל אי אליבא דרבי יהודה הא אמר בתר חזותא אזלינן אידי ואידי מין במינו הוא אלא אליבא דרבי חייה דתני רבי חייה נבילה ושחוטה בטלות זו בזו רבי חייה אליבא דמאן אי אליבא דרבנן הא אמרי וכו' אי אליבא דר"י כל מין במינו לא בטיל לעולם אליבא דר"י וכי א"ר יהודה מין במינו לא בטיל ה"מ היכא דאפשר ליה למיהוי כוותיה אבל היכא דלא אפשר ליה למיהוי כוותיה בטיל ובהא קמיפלגי רב חסדא סבר בתר מבטל אזלינן ורבי חנינא סבר בתר בטל אזלינן ופירש"י נבילה בשחוטה אם יש שתי חתיכות שחוטה ואחת נבלה ואין ידוע אי זו היא בטלה בהן שאם נגע באחת החתיכות אינו טמא דאמרינן שחוטה היא. שא"א לשחוטה שתעשה נבילה והו"ל מין בשאינו מינו ובטל לדברי הכל. ושחוטה אינה בטילה נבילה אם יש שתי חתיכות נבילה ואחת שחוטה ביניהן אינה בטילה ואם נגעה אחת בתרומה אינה נשרפת עליה אלא תולין דשמא זו היא השחוטה. שאפשר לנבילה שתעשה שחוטה לקמיה מפרש טעמיה דרב חסדא דאזיל בתר מבטל הואיל וא"א לרוב להיות כמועט הוי כמין בשאינו מינו ולא אזלינן בתר בטל דאע"ג דאיפשר למועט להיות כמרוכה הוי כמין בשאינו מינו. בטלות זו בזו ורבי חנינא ורב חסדא מפרשי טעמא דרבי חייה דרב חסדא סבר נבילה בשחוטה א"ר חייה ולא שחוטה נבילה: וכתב הראב"ד אבל הנבילה אפשר א"א חסרון דעת אני רואה בכאן דכולה מילתא במנחות אליבא דר"י היא וכו'. טעמו לומר דכיון דק"ל כרבנן לא היה לו לכתוב טעם האמור אליבא דר"י ועוד למה כתב כרב חסדא כיון דרבי חנינא פליג עליה ואפשר לומר דלרווחא דמילתא כתב רבינו דאפילו למאן דס"ל כר"י דמין במינו לא בטיל מודה בהא ובפלוגתא דר"ח ורב חסדא כתב כרב חסדא דכתרא הוא: והר"י קורקוס ז"ל כתב דמאחר דבפרק משילין (דף ל"ח ע"ב) ובפ"ג דבכורות מיייתי להא דרב חסדא ולא הזכירו שם שהיא אליבא דר"י וגם מדקאמר הכי איהו בסתמא משמע דלהלכה אמר כן יש לדחוק לומר דע"כ לא מסקינן בפרק הקומץ דאליבא דר"י קאמר ולא אליבא דרבנן אלא משום דהוה ס"ל דבטל לגמרי קאמר בין למגע בין למשא ולפ"ז הוי ביטול זה ביטול גמור ככל ביטול איסורין וכיון שכך לרבנן אין לחלק בדין ביטול אבל כיון דאסיקנא דדוקא במגע לא מטמא אבל במשא מטמא דטומאה כמאן דאיתא דמי א"כ אין ביטול זה כשאר ביטול דחשיב הדבר הבטל כמאן דליתיה משמע דסברי דלענין טומאה אין לומר ביטול ברוב כמו בשאר איסורין וכמו שכתבו שם התוספות למאי דמפרש לה בנימוחו מעתה אפשר דאפי' רבנן מודו דדוקא היכא דאפשר להיות כמוהו הוא דבטל ביטול זה אבל כשא"א להיות כמוהו לא בטיל ויהיה דין מגע בזה כדין משא לר"י כמה שאפשר להיות כמוהו עכ"ל: ומדברי רבינו שכתב ואין הכל מטמא במגע משמע שאפילו נגע בכל הזיתים ביחד טהור ויש לתמוה מאי שנא ממשא וכתב הר"י קורקוס ז"ל שהטעם שכיון שהטומאה על ידי נגיעת בשרו בטומאה וכל זית הוא בפני עצמו חשיבא כל נגיעה באפי נפשה כי כל נגיעה ונגיעה מחולקת היא לבדה ובכל זית יש נגיעה בפני עצמה כי הבשר הנוגע בזית זה אינו הנוגע בזית זה וחשיב כנוגע וחוזר ונוגע אבל נושאו ביחד אין מקום

הכל נטמא שאי אפשר לשחוטו שתחזור נבלה אבל
הנבלה אפשר שתטהר כשתסרח לפיכך תבטל:

עין משפט ד.ה. הרמב"ם הל' שאר אבות הטומאה פ"א הי"ד

בשר נבלה שהיה סרוח ט מעקרו ואינו ראוי למאכל אדם
הרי זה טהור שנאמר (דברים יד-כא) 'לגר אשר בשעריך
תתננה ואכלה' עד שתהיה תחלתה ראוייה לגר:

הרמב"ם הל' שאר אבות הטומאה פ"א הי"ג

בשר נבלה שנפסד והבאיש ונפסל מלאכל הכלב טהור.
לפיכך נצל הנבלה ספק אם מטמא בכזית אם לא. בשר
נבלה שיבש אם יכול לשרות בפושרין מעת לעת ולחזור
לח וראוי לכלב מטמא ואם לאו טהור ואפלו באכלין
טמאין אינו מטמא:

לחלק הזיתים ולעשותו בנושא כל זית בפני עצמו וקל להבין כך נראה לי דעת רבינו עכ"ל.
ואם תאמר מ"ש דבחרת דם דבסמוך דמשום ביטול ברוב אינה מטמאה לא במגע ולא
במשא והכא אין ביטול ברוב מועיל אלא למגע ולא למשא ותירץ הר"י קורקוס ז"ל דחררת
דם שאני שבטל ביטול כי נתערבה החררה בדם וגנונים ונמחית בהם והוי הכל כמו הדם
והגנונים ואין עוד דבר שיטמא אבל כאן אין לומר כן דבאפי נפשה קאי אלא שאינה
ניכרת:

ט. כסף משנה: בשר נבילה שהיה סרוח וכו'. בפרק שלישי בכורות עלה כ"ג:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

הרמב"ם הל' שאר אבות הטומאה פ"ג הי"א

נבלת העוף הטהור * שֶׁנִּפְסְדָה מִלְּאֹכַל הַכֶּלֶב טְהוֹרָה. וְכֵן
אִם יִבְשָׁה כְּחָרָס וְאֵינָה יְכוּלָה לְהִשְׁרוֹת בְּפוֹשְׁרֵין מֵעַת
לְעַת לַחֲזוֹר לְכַמוֹת שֶׁהִיְתָה הֵרִי זוֹ טְהוֹרָה. וְהָאוֹכֵל נֹצֵל
שֶׁל נְבֵלַת הָעוֹף הַטְּהוֹר הֵרִי זֶה טְהוֹר:

הרמב"ם הל' שאר אבות הטומאה פ"ד הי"ב

בְּשֵׁר הַשְּׂרָץ שֶׁנִּפְסַד * וְהִבְאִישׁ וְנִפְסַל מִלְּאֹכַל הַכֶּלֶב
טְהוֹר. יִבֵּשׂ עַד שֶׁנֶּעֱשְׂהָ כְּחָרָשׁ אִם יְכוּל לְהִשְׁרוֹת
בְּפוֹשְׁרֵין מֵעַת לְעַת וְלַחֲזוֹר לַח כְּשֶׁהִיָּה מְטֵמָא וְאִם לָאו
טְהוֹר וְאֶפְלוּ כְּאֶכְלִין טְמֵאִים אֵינוּ מְטֵמָא. בְּמָה דְּבָרִים
אֲמוּרִים בְּמִקְצַת הַשְּׂרָץ. אֲבָל שְׂרָץ שֶׁיִּבֵּשׂ וְשִׁלְדוֹ קָיָם אוֹ
שֶׁנִּשְׂרַף וְשִׁלְדוֹ קָיָם הוֹאִיל וְתַבְנִית כָּלוּ עוֹמְדַת הֵרִי זֶה
מְטֵמָא. וְקָרוֹב בְּעֵינַי שֶׁטְמֵאָה זוֹ מְדַבְּרִיהֶם:

א. כסף משנה: נבלת העוף הטהור וכו'. בפרק ח' דטהרות (משנה ו) גבי גזול שנפל לגת ופרק שביעי דנזיר דף נ' ופרק שלישי דבכורות דף כ"ג נתבאר דאפילו טומאה קלה חלה עד לכלב. ומה שכתב וכן אם יבשה וכו'. נתבאר בפרק ראשון. ומה שכתב והאוכל נצל של נבילת העוף הטהור ה"ז טהור. אף על פי שבנצל של בהמה כתב בפרק א' שהוא ספק כתב כאן שהוא טהור משום דמשמע ליה דכיון דבנזיר פרק ז' איבעיא להו אם יש נצל לבהמה משמע דבעוף פשיטא ליה דאין נצל דאל"כ הכי הוה ליה למיבעי נצל בשאר ב"ח או לא:

ב. כסף משנה: בשר השרץ שנפסד וכו'. נתבאר בפ"א. ומ"ש יבש וכו'. משנה בפרק דם הנדה (דף נ"ד ע"ב). ומ"ש אפילו כאוכלים טמאים אינו מטמא. ומ"ש במה דברים אמורים במקצת השרץ וכו'. בפרק דם הנדה (דף נ"ו) ופירש"י שלדו דפוס צורתו קיימת שלא נשבר ונתפזר: ומ"ש וקרוב בעיני טומאה זו מדבריהם. אע"ג דבגמרא מייתי לה מקרא משמע לרבינו דאסמכתא בעלמא היא דכיון שנתייבש כ"כ הרי הוא כעפר אע"פ ששלדו קיים אלא שחכמים גזרו בו טומאה:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הרמב"ם הל' טומאת אוכלין פ"ב הי"ח

כָּל אֲכָל שְׁנֵטְמָא לְ וְאַחַר שְׁנֵטְמָא נִפְסֵל וְנִסְרַח. אִם נִפְסֵל מְלֶאכֶל הַכֶּלֶב אוֹ שִׁיבֵשׁ כְּחֶרֶשׁ הָרִי זֶה טָהוֹר. וְאִם נִפְסֵל מְלֶאכֶל אָדָם וְעַדִּין הוּא רָאוּי לְכֶלֶב הָרִי זֶה טָמֵא כְּשֶׁהָיָה. וְכֹל הָאֲכָלִין שְׁנֵטְמָאוּ אֵין לָהֶן טְהָרָה בְּמִקְוֵה:

דף כג:

עין משפט א. הרמב"ם הל' טומאת אוכלין פט"ז הי"ד

כָּל הַצִּיר בְּחִזְקַת מְכֻשֶׁר מְ וְצִיר טָהוֹר שְׁנֵפֵל לְתוֹכוֹ מִיָּם כָּל שֶׁהֵם הָרִי הַכֹּל מְשָׁקָה וּמְכֻשֶׁר וּמְתַטְמֵא טָמֵאת

ל. כסף משנה: כל אוכל שנטמא וכו'. בפ"ג דבכורות עלה כ"ג וכו' יוחנן. ומה שכתב או שיבש כחרס וכו'. בפרק דם הנדה (דף נ"ה) משמע דיבש כחרס עפרא בעלמא הוא. וכל האוכלים שנטמאו וכו'. תוספתא פרק קמא דטבול יום:

מ. כסף משנה: כל הציר בחזקת מוכשרין. כתב הראב"ד לשון המשנה בפ"ו דמכשירין בחזקת טומאה והוא נכון יותר משלו עכ"ל. וטעם רבינו ששינה להשמיענו טעם הטומאה שהוא מפני שהוא מוכשר על ידי שחזקתו שנותנים לתוכו מים וממילא משמע שהוא טמא וכמו שכתב לקמן בסמוך לפיכך חזקתו טמא: ציר טהור שנפל לתוכו וכו'. שם דברי ראב"י. וכתב הראב"ד פירשו בפרק ג' דבכורות לפי שנחשדו עמי הארץ וכו'. טעמו דבפרק ג' דבכורות (דף כ"ג ע"ב) מייתי הא דאמר ראב"י ציר טהור שנפל לתוכו מים כל שהוא טמא ואמר רב נחמן עלה זאת אומרת נחשדו עמי הארץ לערב מחצה בציר ופריך עלה ולמה לי מחצה אפילו בציר ממחצה נמי והני משהו הו"ל פלגא ופלגא לא בטיל ומשני אימא עד מחצה ואי בעית אימא טומאת ע"ה דרבנן וטומאת משקין דרבנן ברובא גזרו רבנן בפלגא ופלגא לא גזרו ופירש"י ציר טהור כגון שהשיקו במים שנפל לתוכו מים כל שהן טמא כדמפרש נחשדו עמי הארץ לערב מים בצירין וכי נפיל ביה כל שהוא מצא מין את מינו ורבו מים על הציר וטמאים ולמאן דלית ליה טומאה שבטלה חוזרת ונעורת מוקי לה שנפלו בה לאחר השקה מי ע"ה כל שהוא. עד למחצה קרוב למחצה עכ"ל. ולדבריו הסכימו התוספות ומדברי רבינו כאן לא משמע דהוי טעמא משום דחזקה שהיו בו מים מקודם וע"י הני מים כל שהוא הוי רובא מים אלא אע"פ שידענו שאין בו מים אחרים אלא אלו בלבד מכשיר ומשיג עליו דהא דלא כרב נחמן והא ודאי השגה גדולה

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

מִשְׁקִין לְפִיכֹךְ חֲזַקְתּוֹ טָמֵא. נָפַל לְתוֹכוֹ יַיִן דְּבֵשׁ וְחָלָב
הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. וְכֵן מִי פִירוֹת שְׁנַתְעַרְבוּ בְּשֶׁאֵר
הַמִּשְׁקִין הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. נִתְעַרְבוּ בְּמִים כָּל שֶׁהֵן הָרֵי
הַכֹּל מִשְׁקָה וּמִתְטַמֵּא טָמֵאת מִשְׁקִין וּמִכְשִׁיר. וְצִיר
חֲגָבִים טָמֵאִים אֵינוֹ מִכְשִׁיר אֲבָל מִתְטַמֵּא טָמֵאת מִשְׁקִין:

עין משפט ב. הרמב"ם הל' בכורות פ"ד ה"ח

לְקַח בְּהֵמָה מִיְנִיקָה מִן הַנְּכָרִי: אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא בָּנָה
שָׁל אַחֲרָת הִיא מִיְנִיקָה אֲלֵא הָרֵי זֶה בְּחֲזַקַת שְׁלִדָּה.

היא שיפסוק הוא הפך הגמרא וליישב דברי רבינו צריך לומר דודאי בציר סתם שחזקתו שהיה בו מים מיירי והשיקו וטהרו וכדברי רש"י והיינו טעמא דטמא משום דע"י מים כל שהוא נייעורו המים הראשונים וכו"נ אלא שקיצר ולא הזכיר הטעם כמנהגו בכמה מקומות להשמיט טעם הדבר ואע"פ שבפירוש המשנה כתב שאין שם מים אלא הני כל שהוא לא נחוש כיון שהם הפך הגמרא ונעמיד דבריו בחיבור בענין שיסכימו לדברי הגמ': נפל לתוכו יין וכו'. תוספתא ספ"ק דמכשירין ובספרי רבינו כתוב מים וט"ס הוא וכן מצאתי בספר מוגה: וכן מי פירות שנתערבו וכו' נתערבו במים וכו'. כתב הראב"ד א"א אין זה לא במשנה ולא בתוספתא וכו'. ורבינו אפשר שהיתה גירסתו בתוספתא ספ"ק דמכשירין הפוכה מגירס' הראב"ד וגירסתנו היה שונה מי פירות שנפל לתוכם מים הולכים אחר הרוב דברי ר"מ וחכמים אומרים אפילו נפלו לתוכם מים כל שהם טמאים ופסק כחכמים: וציר חגבים טמאים וכו'. בפ"ז דעדיות ובפרק י' דתרומות העיד רבי צדוק על ציר חגבים טמאים שהוא טהור וקאמר עלה בירושלמי מאי טהור טהור מלהכשיר הא לטמא מטמא ורבינו מפרש לה בניחותא ולפרושי מתניתין אתא והראב"ד מפרש לה בלשון בעיא וקשה לי על פירוש זה מהיכן עלה בדעתו להסתפק בכך כיון דטהור סתמא קתני בכל גווני משמע ואפשר דמפני שהם טמאים הוקשה לו היאך יהא צירן טהור ומפני כך נסתפק שמא מאי טהור טהור מלהכשיר אבל מטמא הוא או שמא טהור לגמרי קאמר משום דזיעה בעלמא הוא: ומה שכתב הראב"ד וא"כ לענין טומאה לאו משקה הוא וכו' דמשמע דפשיטא ליה דאינו מטמא קשה דאם כן הרי עלתה בבעיא בירושלמי ונראה דלא כתב הראב"ד אלא לצד אחד מצדדי הבעיא:

ג. כסף משנה: לקח בהמה מניקה מן הנכרי וכו'. גם זה משנה שם (דף כ"ג:) ואיפסיקא בגמ' הלכתא כרשב"ג דמתני'. ומ"ש ואפילו היה זה שמניקה כמו מין אחר ואפילו

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

וְאֶפְלוּ הִיָּה זֶה שְׁמִינִיקָה כְּמוֹ מִין אַחַר וְאֶפְלוּ כְּמִין חֲזִיר
הָרִי זֹו פְּטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה. וְכֵן בְּהֵמָה שֶׁהִיא חוֹלְבַת
פְּטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה שֶׁרַב הַבְּהֵמוֹת אֵינָן חוֹלְבוֹת אֲלָא אִם
כֵּן כָּבֵר יִלְדוּ:

שו"ע יו"ד סימן שט"ז ס"ב

ב. לקח בהמה מניקה ^ב מעכו"ם אינו חושש שמא בנה של אחרת אלא
בחזקת שילדה ואפי' זה שמניקה הוא כמו מין אחר, ואפי' כמין
חזיר פטורה.

עין משפט ג. הרמב"ם הל' בכורות פ"ה ה"ד

מִי שֶׁהִיָּה בְּעֶדְרוֹ מִבְּכוּרוֹת ^ע וְשֶׁאֵינָן מִבְּכוּרוֹת וְיִלְדוּ וְאֵינָן
שָׁם אָדָם וְנִכְנָס וּמָצָא אֶת הַמְּבֻכְרוֹת מִיְּנִיקוֹת נִקְבוֹת וְאֵת
שֶׁאֵינָן מִבְּכוּרוֹת מִיְּנִיקוֹת זְכָרִים. אֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא בְּנָה
שָׁל זֹו בָּא לוֹ אֲצֵל זֹו וּבְנָה שָׁל זֹו בָּא לוֹ אֲצֵל זֹו אֲלָא
הָרִי הַדָּבָר בְּחֻזְקָתוֹ שֶׁכָּל אַחַת מִיְּנִיקָה בְּנָה:

שו"ע יו"ד סימן שט"ז ס"ה

ה. חזקה שכל אחת מניקה את בנה, וע"כ בנתערבו ההנקה מבררת ^פ.

- כמין חזיר וכו'. מימרא דרבי יוחנן שם (דף כ"ד). ומ"ש וכן בהמה שהיא חולבת וכו'.
בפ"ג דבכורות (דף כ"ו): פלוגתא דר' יהושע ור'ע ופסק כר' יהושע דרביה הוא:
- ס.** היינו שידענו שהיא חולבת אע"פ שלא ילדה עדיין, דאם לא כן תיפוק ליה מדין
חולבת, כמו שפסק מר"ן בסעיף ג'. ש"ך ס"ק ה'.
- ע.** כסף משנה: מי שהיה בעדרו מבכרות וכו'. משנה פרק שלישי דבכורות (דף כ"ג):
- פ.** כאן בהנקה הבירור הוא ודאי דלא שבקה בנה ומניקה אחר. ש"ך ס"ק י'.